

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Hamar, 03.04.2013

Deres ref: 200901768
Vår ref: Sak. nr. 13/1160 - 5
Saksbeh. Arne Magnus Hekne Tlf. 94 78 85 25/Hanne Thingstadberget/Tina Amundsen/Kari Lintoft

Svar - Høring - søknad om bygging av Storbekken og Sølna kraftverk i Alvdal kommune

Vi viser til brev fra dere datert 01.02.13, med svarfrist 06.04.13, vedrørende søknader om bygging av Storbekken og Sølna kraftverk i Alvdal kommune. De to omsøkte kraftverkene omtales hver for seg med kommentarer i forhold til våre ansvarsområder.

Storbekken kraftverk:

-Ang. forholdet til villreinen:

Storbekken kraftverk er lokalisert innenfor virkeområdet for regional plan for Rondane – Sølnekletten, og i ytterkant av det som er foreslått som nasjonalt villreinområde. Den foreslåtte avgrensningen er begrunnet med at området er viktig beitemark og kalvingsområde for villreinen. Selv om den regionale planen ikke er endelig vedtatt (ligger i Miljøverndepartementet for endelig avklaring), bør det ikke gjøres vedtak som kan stå i motsetning til de nasjonale hensyn som den regionale planen skal ivareta. Dette må avklares nærmere før vedtak om evt. utbygging av Storbekken fattes.

-Forholdene for fisk:

Forholdene for fisk i Storbekken er lite omtalt og ikke undersøkt i forbindelse med miljørapporten og utarbeidelsen av søknaden. Det foreligger heller ikke kjent kunnskap for oss foruten det som skrives i søknaden om at forholdene i det vesentligste er dårlige for fisk på grunn av flere stryk- og fossepartier. Som for de fleste andre sidevassdrag til Glomma flater terrenget ut den siste strekningen mot utløpet til Glomma. Disse strekningene kan være av betydning for oppvandring av fisk fra Glomma. Ofte er selve

Fylkesdirektøren

BESØK: Parkgata 64, Hamar POST: Pb. 4404, Bedriftssenteret, 2325 HAMAR
TELEFON: 62 54 40 00 E-POST: postmottak@hedmark.org ORG.NR: 942 116 217

www.hedmark.org

kraftverket lagt noen hundre meter oppstrøms utløpet og i så måte tar hensyn til en slik mulig oppvandring. Storbekken kraftverk er imidlertid planlagt 10 meter fra utløpet til Glomma, noe som vil si at vannføringen oppstrøms bare er basert på tilsig nedstrøm inntaket. Det savnes en vurdering av disse forholdene i søknaden, og det fremgår av miljørapporten at det ikke er gjort noen undersøkelser for å utrede forholdene for fisk. Det bør derfor gjennomføres en slik undersøkelse på den nederste strekningen (grovt anslått ut ifra kartgrunnlaget de nederste 500 m.), såfremt det ikke fremgår et klart naturlig vandringshinder ved utløpet til Glomma. Dersom det fremkommer at denne strekningen er egnet gytehabitat for oppvandrende fisk fra Glomma, bør det vurderes en plassering av kraftverket lenger oppstrøms Storbekken.

-Nyere tids kulturminner:

Det er ikke kjent at bygging av kraftverk i Storbekken vil påvirke vesentlige kulturminner fra nyere tid.

-Automatisk fredete kulturminner:

Hedmark fylkeskommune gjennomførte arkeologisk registrering i forbindelse med utarbeidelse av konsesjonssøknad for Storbekken kraftverk den 30.04.2009. Det ble ikke registrert noen automatisk fredete kulturminner innenfor prosjektområdet. Det ble imidlertid registrert to kullmiler i området. Dette er nyere tids kulturminner som ikke er fredet etter lov om kulturminner.

Undersøkelsesplikten etter lov om kulturminner § 9 er derved oppfylt for Storbekken kraftverk. Fylkesdirektøren har følgelig ingen merknader til konsesjonssøknaden for Storbekken kraftverk utover at det må tas forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten eller uregistrerte fornminner: Dersom det i forbindelse med tiltak i marken oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, skal arbeidet stanses i den utstrekning det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter. Det er viktig at også de som utfører arbeidet i marken gjøres kjent med denne bestemmelse. Melding om funn skal straks sendes Samferdsel, kulturminner og plan v/ kulturminneavdelingen, Hedmark fylkeskommune, j.fr. lov om kulturminner § 8, annet ledd.

Sølva kraftverk:

-Ang. forholdet til villreinen:

Sølva kraftverk er lokalisert innenfor virkeområdet for regional plan for Rondane – Sølnekletten. Selv om den regionale planen ikke er endelig vedtatt, bør det ikke gjøres vedtak som kan stå i motsetning til de nasjonale hensyn som den regionale planen skal ivareta. Slik fylkesdirektøren ser det, vil ikke en utbygging som foreslått for Sølva være i strid med hensynet til villreinens leveområde.

-Forholdene for fisk og fiske:

Det vises til fiskeundersøkelse fra 1989 som beskriver en glissen bestand av småfallen ørret i elva på berørt strekning. Undersøkelsen er gammel, men samsvarer også med beskrivelser gitt i boka *Fiske i Hedmark*, skrevet av Tore Qvenild. Det er lite trolig at status er særlig endret. De deler av elva som er særlig viktig er strekning nedstrøms eksisterende kraftverk. Denne delen av elva representerer potensielle gyte- og oppvekstarealer for oppvandrende fisk fra Folla og Glomma. Søknaden er slik å forstå at denne strekningen ikke vil bli berørt av omsøkte tiltak. Det bør imidlertid legges til rette for fiske ved ny inntaksdam, med flytting av eksisterende gapahuk og omlegging av stier i potensielt neddemmet område.

-Nyere tids kulturminner:

I området for utbygging av Sølva kraftverk ligger Lovise hytte med kulturminner etter den tidligere smelteverksdriften, malmtransport og andre gruverelaterte kulturminner. Av Miljøvurderingsrapporten går det fram at en konsekvens av tiltaket kan bli overdekking av gamle gruestoller med vann, mens det ellers ikke medfører store inngrep i øvrige deler av kulturmiljøet omkring Lovise hytte. Det er tidligere gjort en del dokumentasjon av kulturmiljøet omkring smeltehytta. Imidlertid er den dokumentasjonen som Hedmark fylkeskommune kjenner til av en eldre dato, og det er ikke i de senere årene gjort noen undersøkelser eller vurderinger.

Fylkesdirektøren mener det er nødvendig å foreta befaring av området for å vurdere forholdet til nyere tids kulturminner på nytt. Endelig kulturvernaglig uttalelse kan ikke foreligge før det er foretatt befaring, noe som må gjøres på barmark når de aktuelle kulturminnene er synlige. Vår antikvar kan kontaktes for nærmere opplysninger eller avtale om befaringstidspunkt.

-Automatisk fredete kulturminner:

Arkeologisk registrering for å oppfylle undersøkelsesplikten jf. lov om kulturminner § 9 er foreløpig ikke oppfylt i forbindelse med Sølva kraftverk. Eidsiva Vannkraft AS har imidlertid i brev av 28.01.13 bestilt kulturminneregistrering av prosjektområdet i henhold til kart og beskrivelser i miljørapport av januar 2013 v/Multiconsult. Eidsiva Vannkraft ønsker at kulturminneregistrering gjennomføres våren 2013. Hedmark fylkeskommune har i brev 25.02.13 sendt uttalelse og varsel om kulturminneregistrering til Eidsiva Vannkraft og bekreftet at registrering vil bli foretatt vår/sommer 2013.

Bakgrunnen for behov for kulturminneregistrering av prosjektområdet er basert på kunnskap om automatisk fredete kulturminner (fangstgroper) i området og i de nære omgivelsene. Det anses videre som nødvendig å gjøre undersøkelser for å kunne påvise eventuelle steinalderboplasser ved damområdet. I miljøvurderingsrapporten v/Multiconsult er det opplysninger om at det skal finnes fangstgroper mellom Gammelbrua og planlagt dam. Ifølge kulturminnedatabasen Askeladden er det ellers tidligere registrert

automatisk fredete kulturminner i form av fangstgroper og jernvinneanlegg i nærområdene til tiltaksområdet.

I forbindelse med tidligere konsesjonssøknad for Sølva kraftverk (1990), utførte Oldsaksamlingen, Universitetet i Oslo, arkeologisk registrering i neddemningsområdet Malmtekta i 1989. Området rundt den planlagte kraftstasjonen ble undersøkt i 1982. Det ble ikke påvist noen automatisk fredete kulturminner ved disse registreringene. Fylkeskommunen må påpeke at de nevnte registreringene var av begrenset omfang, og videre at det ikke er gjort undersøkelser med tanke på eventuelle steinalderboplasser i området.

En nærmere avklaring med hensyn til automatisk fredete kulturminner i prosjektområdet vil bli gjort ved oppfylling av undersøkelsesplikten jf. kulturminneloven § 9. En slik avklaring kan også innebære en dispensasjonsbehandling i forhold til kulturminneloven.

Med vennlig hilsen

Anders Paulsen
fylkessjef
Samferdsel, kulturminner og plan

Elisabeth Seip
kulturvernleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

Alvdal kommune
Fylkesmannen i Hedmark
Eidsiva Vannkraft AS
Norsk Maritimt Museum
Sametinget